

چرا امام صادق(ع) دعوتنامه ابومسلم خراسانی را آتش زد/ مبارزه فرهنگی امام صادق(ع)

عضو موسسه امام صادق(ع) با اشاره به دوره تاریخی امامت امام جعفر صادق تصریح کرد: امام صادق(ع) پرچمدار مبارزه با تهاجم فرهنگی زمان خویش بود و اگر موقعیتی پیش می آمد که ایشان دست به مبارزه مسلحانه بزنند، قطعاً چنین می کردند.

عضو موسسه امام صادق(ع) با اشاره به دوره تاریخی امامت امام جعفر صادق تصریح کرد: امام صادق(ع) پرچمدار مبارزه با تهاجم فرهنگی زمان خویش بود و اگر موقعیتی پیش می آمد که ایشان دست به مبارزه مسلحانه بزنند، قطعاً چنین می کردند.

حجت الاسلام امیرحسین ملک پور عضو هیات علمی پژوهشکده دارالحديث در گفتگو با خبرنگار مهر، با اشاره به جایگاه امامت در اسلام گفت: امام کسی است که از جانب خدا منصوب شده و عالم به علوم الهی است و خداوند تمامی اطلاعات لازم را به او عنایت کرده است و علم امام علم لدنی و الهی است.

وی افزود: امام کسی است که مامور به امور الهی است و تکلیفی است که از جانب خدا به او محول شده است امام برپا کننده عدل الهی و پرچم دار مبارزه با ظلم و ستم است و دیگران را نیز دعوت به مبارزه با ظلم می کند اما این مبارزه در هر زمانی از حیات ائمه اطهار متفاوت است یک زمانی امام با بیعت نکردن مبارزه می کند و یک جا امام با صلح و نشان دادن خبثت دشمن به مبارزه با ظلم می پردازد و یکجا امام با جنگ مسلحانه و شهادت دست به ستیز با دشمن می زند و یکجا با بیان دین و تربیت نیروهای مبارز با ظلم مبارزه می کند.

وی به دوره تاریخی امامت امام پنجم و ششم شیعیان اشاره کرد و گفت: در زمان امام باقر و بویژه امام صادق تهاجم فرهنگی دشمن نمود بیشتری پیدا کرد و اهل بیت(ع) به این تهاجم پاسخ داده و با فعالیت های فرهنگی و علمی به مبارزه پرداختند که برجسته ترین دوره در تاریخ اسلام زمان امام صادق(ع) بود در زمان ایشان هفت حاکم اموی و عباسی بر تخت حکومت تکیه زدند که حشام، ولید بن یزید، یزید بن ولید، ابراهیم بن ولید، مروان بن محمد، سفاح و منصور دوانیقی که بیشترین مبارزه امام صادق با منصور بود. منصور کسی است که بارها امام را با هدف کشتن به دربارش فراخواند چون می داند امام فردی است که در حال مبارزه با اوست و حتی دستور می دهد که خانه امام صادق(ع) را در مدینه آتش بزنند اما حضرت با شجاعت به ادامه مبارزه با او می پردازد.

حجت الاسلام ملک پور افزود: در یک جریانی که امام صادق(ع) حضور داشتند پشه ای منصور را اذیت می کند و منصور از امام می پرسد که خدا برای چه پشه را خلق کرد، حضرت با شجاعت پاسخ می دهند: «لیذل به الجبارین؛ یعنی خدا پشه را خلق کرد تا جبارین را ذلیل کند. خب این یک مبارزه است؛ در روایت داریم که شجاع ترین مردم کسی است که کلمه حق را مقابل سلطان جائر بزند و امام صادق با این پاسخ به نوعی مخالفت خود را با حاکم جور نشان می دهد و دشمن این مساله را درک کرده بود که کسی که دارد با او مبارزه می کند یک مبارزه فرهنگی را پیش گرفته است و حضرت در این راه شاگردان فراوانی را تربیت کرده است.

عضو پژوهشکده دارالحديث تصریح کرد: هدف امام صادق(ع) با بیان حقیقت دین، مبارزه با کسانی است که دین را تحریف می کنند و پاسخ به تهاجم فرهنگی دشمن این بود که حضرت شاگردان زیادی را در مباحث دینی و علمی تربیت کرد گرچه حضرت مبارزه ظاهری هم داشتند مثلاً نقل است که منصور برای سفر به مکه از یکی از یاران امام صادق(ع) شتر کرایه می کرد و حضرت به او دستور داد که شترهایش را بفروشد اما او گفت که من به منصور کمک نمی کنم و حضرت گفت آیا تو راضی هستی که منصور ظالم زنده بماند و برگردد و کرایه ات را بدهد؟ او گفت بله حضرت فرمود همین کافی است، لذا سفاح شترهایش را فروخت تا به ظالم کمک نکرده باشد.

این پژوهشگر تاریخ اسلام در مورد شبهه ای که درباره مخالفت امام صادق(ع) با قیام های علیه بنی امیه وجود دارد، گفت: حدود 4 تا 5 قیام در زمان امام صادق(ع) اتفاق افتاد. قیام زید بن علی بن حسین، یحیی بن زید بن علی بن حسین، ابومسلم خراسانی، محمد بن حسن بن الحسن و ابراهیم بن عبدالله بن حسن بن الحسن که ابراهیم و محمد از نوادگان امام حسن(ع) بودند که مجموع این قیام ها چهار تا می شود.

حجت الاسلام ملک پور افزود: در میان این قیام ها امام صادق(ع) تنها قیام زید را تلویحا تایید کرد و او را جزو شهدا خواند اما در روایتی امام صادق(ع) خطاب به زید او را نصیحت می کند که قیام نکند و عاقبت کارش را هشدار می دهد که شهید خواهد شد. البته امام(ع) خطاب به عده ای که می خواستند پس از زید او را الگو قرار دهند می فرمود که نگویید زید قیام کرد- یعنی زید را الگوی خود قرار ندهید- زید عالم و صادق بود و مردم را به طرف خود دعوت نکرد و برای حکومت قیام نکرد بلکه زید برای رضایت آل محمد(ص) قیام کرد و مردم را به آل پیامبر دعوت نمود و اگر پیروز می شد حکومت را به ما تحویل می داد امام صادق بخاطر نیت درست زید پس از قیامش تلویحا او را تایید می کند البته قبل از قیام او را از این کار منع می نماید و حضرت با قیام های دیگر به چند دلیل مخالفت کرد یکی نیت فاسد قیام کننده، مناسب نبودن زمان قیام و علت دیگر مخالفت امام صادق(ع) بخاطر از دست ندادن نیروهای شجاع و مبارز بود و هدف حضرت(ع) تربیت این نیروها برای زمان مناسب بود چراکه این قیام های پی در پی ضربه مهلکی بر بدنه تشیع ایجاد کرد.

وی با اشاره به آغاز شکل گیری نسبت علمی در جهان اسلام از زمان امام محمد باقر(ع) گفت: بعد از شهادت امام حسین(ع) شرایط زمانه تغییر کرد و به دلیل خفقانی که در دوره امام سجاد(ع) بود امکان ارتباط گسترده با مردم وجود نداشت. پس از ایشان مردم به اهل بیت(ع) روی آوردند و در زمان امام باقر(ع) امکان بیان مطالب ایجاد شد به همین دلیل ایشان را باقرالعلوم یعنی شکافنده علوم خواندند. نهضت مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمن از زمان امام باقر(ع) آغاز شد و امام صادق(ع) تکمیل کننده این مبارزه بودند و از طرفی عمده مذاهب اهل سنت از این زمان شروع شد و دو رهبر فقهی اهل سنت به طور مستقیم شاگرد امام صادق بودند و بسیاری از مطالب خود را از ایشان دریافت کردند اما دستور حضرت را گوش نداده و از ایشان جدا شدند.

حجت الاسلام ملک پور افزود: امام صادق برای جلوگیری از ایجاد این فرقه های مختلف در جامعه اسلامی و نیز برای اینکه جامعه اسلامی از معارف اصیل و ناب محمدی(ص) دور نشوند و به اهل بیت(ع) متمایل گردند گاهی دستوراتی به پیروان خویش در همراهی با اهل سنت می دادند چون اهل سنت از نزدیک شدن به سخنان اهل بیت و معارف شیعه دوری می کردند که این مساله همچنان ادامه دارد در حالی که ما شیعیان به راحتی از کتب اهل سنت استفاده کرده و از کتب خودشان به آنها پاسخ می دهیم اما آنها حاضر نیستند کتب شیعه را بخوانند و مطالبی را بیاموزند اما شیعه چون بر حقانیت اهل بیت(ع) ایمان دارد حرفی از مطالعه در کتب اهل سنت ندارد.

حجت الاسلام ملک پور در مورد برخی روایات از امام صادق(ع) در مورد علت همراهی شیعه با جماعت اهل سنت گفت: امام صادق(ع) برای جلوگیری از پراکندگی امت اسلام و برای اینکه این امت بتواند مبارزه کند به پیروان خود دستوراتی در این زمینه می فرمود. چون امام(ع) با حاکمان ظلم می خواست مبارزه کند ولی در عین حال در پی آگاه کردن مردم ناآگاه بود و چون آنها به در خانه اهل بیت نمی آمدند حضرت یکسری از دستورات را با هدف وحدت مسلمین به پیروانشان می دادند تا این مردم به در خانه اهل بیت متمایل گردند.

این پژوهشگر تاریخ اسلام افزود: تمامی اهل بیت یکی هستند و در روایتی در کتب کافی آمده است: «ان الائمة کلهم قائمون بامر الله« تمام ائمه کسانی هستند که به امر خدا قیام می کنند و حتی در حدیثی راوی دوبار از امام باقر(ع) سوال می کند که

همه شما قیام کننده هستید؟ حضرت می فرمایند: بله و راوی سوال می کند همه شما مهدی هستید؟ حضرت می فرمایند: «كلنا نهدى الى الله؛ دوباره راوی سوال می کند همه شما صاحب شمشیر هستید؟ باز حضرت می فرماید: «كلنا صاحب السيف؛ همه ما صاحب شمشیر هستیم و باید قیام کنیم. اما ائمه زمان و فردی که قیام می کند را در نظر می گیرند. وقتی ابومسلم خراسانی قیام می کند امام صادق(ع) می بیند این فرد فاسد است و نامه دعوت او به قیام را آتش می زند و جواب نمی دهد حضرت می داند قیام کردن او باعث می شود یکسری از علمای شیعه به شهادت برسند و آن زمان مبارزه مسلحانه فایده ای ندارد. لذا حضرت در این زمان بر آگاهی مردم و اتحاد مسلمین برای شناخت ظلم تاکید دارد.

حجت الاسلام ملک پور تصریح کرد: وقتی نوادگان امام حسن(ع)- محمد و ابراهیم- می خواهند قیام کنند حضرت به آنها هشدار می دهد که کار شما محکوم به شکست است و قیام نکنید و بدنه شیعه ضربه می خورد اما آنها به حضرت جسارت می کنند و می گویند: شما اصلا به ما- نعوذبالله- حسادت دارید!

حتی حضرت اشاره می کنند به اینکه من در مصحف مادرم زهرا(س) که نام همه حاکمان تا روز قیامت ثبت شده است اسامی شما را ندیدم یعنی شما به حکومت نمی رسید و قصد شما الهی نیست و می خواهید حکومت را بدست آورید اما شکست می خورید.

عضو دانشنامه اهل بیت(ع) در پاسخ به این سوال که چرا با اینکه زید به توصیه امام صادق(ع) عمل نکرد، اما قیام او مورد تایید حضرت واقع شد و او و یارانش را شهید خواند؟ گفت: البته در مورد قیام زید اختلاف روایت وجود دارد، اما نه تنها از سوی امام صادق(ع) بلکه از پیامبر(ص) روایتی در تایید قیام زید وجود دارد که ایشان زید و اصحابش را شهید و اهل بهشت خواندند و نمی توانیم به روشنی علت اینکه چرا زید با وجود مخالفت امام قیامش مورد تایید قرار گرفت، دست یابیم، اما امام صادق(ع) در روایتی به تغییر حکومت اشاره می کند و یکی از ثمرات شهادت زید را سقوط بنی امیه می خواند.